

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Ved lov nr. 271 af 13. maj 1987 blev gennemført en ny folketingsvalglov. Loven trådte i kraft den 1. juli 1988. De to folketingsvalg, der har været afholdt siden lovens vedtagelse, har imidlertid vist, at der allerede nu bør gennemføres enkelte ændringer af den nye lov.

For det første bør reglerne om fremgangsmåden ved partianmeldelse ændres, således at der kræves en selvstændig, aktiv handling fra den, der ønsker at deltage i en partianmeldelse, jf. nedenfor i afsnit 2. For det andet bør de gældende regler om, hvilke brevstemmer der ikke kan komme i betragtning, lempes, da de er unødigt strenge, jf. nedenfor i afsnit 4.

Hertil kommer, at der under Folketingets behandling af forslag til ny lov om kommunale valg (L 107, fremsat den 17. november 1988) er fremsat forslag om, at tilforordnede vælgere skal medvirke ved brevafstemningen på plejehjem og i vælgerens eget hjem. En tilsvarende ændring af reglerne om brevstemmemodtagere på plejehjem og i vælgerens eget hjem bør gennemføres i folketingsvalgloven og dermed også i Europa-Parlamentsvalgloven, hvis regler om brevafstemning i det væsentligste består i en henvisning til de tilsvarende bestemmelser i folketingsvalgloven. Der henvises til afsnit 3 nedenfor.

2. Ændring af fremgangsmåden ved partianmeldelse

2.1. Baggrunden for forslaget

Et nyt parti, der ønsker at deltage i folketingsvalg, skal sandsynliggøre, at det har en vis ikke helt ubetydelig tilslutning blandt vælgerne. Dette princip er i folketingsvalgloven udmøntet som et krav om, at et nyt parti for at blive opstillingsberettiget skal anmeldes for indenrigsministeren af et antal vælgere, der mindst svarer til 1/175 af de afgivne gyldige stemmer ved det sidst afholdte folketingsvalg, dvs. svarende til det gennemsnitlige antal stemmer pr. mandat, for tiden 19.024.

Erfaringerne fra folketingsvalg afholdt i de senere år viser, at nogle af de nye partier får langt færre stemmer end svarende til det antal vælgererklærin-

ger, der kræves til partianmeldelse. Ved valgene i 1984 og 1987 var der et af de nye partier, der kun fik knap 1.000 stemmer. Et andet nyt parti fik ved valgene i 1981, 1984 og 1987 kun ca. 2.000 stemmer. Et tredje nyt parti fik ved valget i 1987 kun ca. 5.700 stemmer.

De gældende regler om partianmeldelse er således ikke i alle tilfælde tilstrækkelige til at sikre, at et nyt parti har tilslutning fra et vist ikke helt ubetydeligt antal vælgere.

Reglernes utilstrækkelighed kan hænge sammen med, at det er for »let« for en vælger at deltage i en partianmeldelse. Der kræves intet selvstændigt initiativ eller nogen aktiv handling fra vælgeren, bortset fra at udfylde og underskrive en vælgererklæring, som typisk bliver præsenteret for den pågældende vælger ved opsøgende virksomhed fra partiets side (gadeindsamlinger og lignende).

Hertil kommer, at de gældende regler kun yder en ringe sikkerhed for, at der ikke indgår falske vælgererklæringer i en partianmeldelse. Dette er utilfredsstillende, fordi der som følge heraf ikke kan opnås sikkerhed for den i loven krævede vælgertilslutning til en partianmeldelse. I øvrigt må der ses bort fra falske vælgererklæringer, i det omfang disse opdages. Herved kan et parti, der har anmeldt sin deltagelse i folketingsvalg, uforskyldt bringes i den situation, at anmeldelsen ikke kan godkendes. Også hensynet til de partier, der anmelder deres deltagelse i folketingsvalg, taler således for en ændring af reglerne.

2.2. Den nuværende fremgangsmåde

Den nuværende fremgangsmåde ved partianmeldelse er i hovedtræk følgende:

- Partiet skal først indhente en godkendelse fra Indenrigsministeriet af den særlige formular (blanket), som skal benyttes til vælgererklæringer.
- Partiet indsamler derefter underskrifter på vælgererklæringerne, der i øvrigt skal påføres oplysninger om den pågældende vælgers navn, personnummer og bopæl samt dato for underskriften. Indsamlingen foregår typisk ved opsøgende virksomhed fra partiets side, eventuelt suppleret med avis-